

Sp. 74. Tillaga til þingsályktunar [69. mál]

um nauðsyn afvopnunar og tafarlausa stöðvun á framleiðslu kjarnorkuvopna.

Flm.: Hjörleifur Guttormsson, Jóhanna Sigurðardóttir, Guðmundur Bjarnason,
Sigríður Dúna Kristmundsdóttir, Guðmundur Einarsson.

Alþingi lýsir yfir stuðningi við áskoranir þingmanna frá fjölda þjóðþinga þar sem kjarnorkuveldin eru hvött til að stöðva þegar í stað framleiðslu á kjarnorkuvopnum og allar tilraunir með þau. Á þann hátt yrði stigið mikilvægt skref í áttina að því að stemma stigu við þeirri ógn sem kjarnorkuvopnin skapa framtíð mannkynsins. Nú þegar eru tugþúsundir kjarnorkuvopna til reiðu í vopnabúrum og gereyðingargeta þeirra jafngildir samtals 1 000 000 af Hírósímasprengjum.

Alþingi hvetur til samninga um alhliða afvopnun undir alþjóðlegu eftirliti þar sem meðal annars verði samið um eftirfarandi:

- 1) Myndun alþjóðlegrar eftirlitsstofnunar sem með nýtingu gervihnatta og reglubundnum eftirlitsferðum væri fær um að fylgjast með framkvæmd afvopnunar og upplýsa brot á hinu alþjóðlega samkomulagi.
 - 2) Stofnun þróunarsjóðs sem veitti fjármagni, sem áður var ætlað til hernaðar, til að hjálpa fátækum ríkjum heims þar sem tugir milljóna manna deyja úr hungri á sama tíma og árleg heildarútgjöld til hernaðar í heiminum nema yfir 500 000 milljónum dollara.
- Alþingi hvetur til þátttöku í alþjóðlegu samstarfi þingmanna og almennasamtaka þar sem kröfur um kjarnorkuafvopnun og útrýmingu fátæktar úr heiminum eru meginstefnumál.

Greinargerð.

Fyrir nokkrum árum voru stofnuð alþjóðasamtök þingmanna sem sérstaklega beita sér fyrir afvopnun og aukinni þróunaraðstoð. Samtökin bera heitið Parliamentarians for World Order. Kanadískir þingmenn höfðu forgöngu um stofnun þeirra og var Mark MacGuigan fyrrum utanríkisráðherra Kanada fyrsti formaður samtakanna. Núverandi formaður er Douglas Roche, þingmaður frá Kanada. Þingmenn frá yfir 30 ríkjum eru félagar í samtökunum, þar á meðal þingmenn frá Danmörku, Svíþjóð, Noregi, Írlandi, Ítalíu, Frakklandi, Pýskalandi, Bandaríkjunum, Bretlandi, Hollandi, Kenýa, Nígeríu, Indlandi og Japan.

Samtökin hafa haft forgöngu um aukna þátttöku þingmanna í umræðum um afvopnunarmál. Á þeirra vegum var samin ítarleg greinargerð um kjarnorkuafvopnun sem sendinefnd frá samtökunum afhenti á árinu 1982 ríkisstjórnnum Sovétríkjanna og Bandaríkjanna. Auk formanns samtakanna, Douglas Roche, skipuðu sendinefndina Luis Echeverria-Alvares fyrrverandi forseti Mexíkó, John Silkin fyrrverandi ráðherra frá Bretlandi, N.K.P. Salve varaformaður þingflokks Kongressflokksins á Indlandi og Alhaji Idris Ibrahim varaforseti þingsins í Nígeríu.

Samtökin hafa einnig beitt sér fyrir undirskriftum þingmanna í fjölmörgum þjóðþingum undir sérstakt ávarp sem ber heitið Call for Global Survival. Í ávarpinu er kveðið á um sömu efnisatriði og fjallað er um í tillögu til þingsályktunar sem hér er flutt, þ. e. tafarlausa stöðvun á framleiðslu kjarnorkuvopna, myndun alþjóðlegrar eftirlitsstofnunar og stofnun þróunarsjóðs sem veiti fjármagn frá hernaðarframleiðslu til þróunar hinna fátækari ríkja heims. Nú þegar hafa um 1000 þingmenn frá 55 löndum, þ. á m. Bandaríkjunum og ríkjum í Vestur-Evrópu, undirritað þetta stefnuávarp. Hliðstæðar tillögur hafa verið fluttar á þjóðþingum margra landa.

Á undanförunum árum hefur komið æ betur í ljós hve brýn þörf er á raunverulegri kjarnorkuafvopnun. Kjarnorkuvopnum fjölga sífellt og tæknibúnaður þeirra gerist æ margbrotnari. Fjölmargir sérfræðingar hafa á síðustu mánuðum bent á þá hættu, að kjarnorkustríð brjótist út vegna tæknilegra eða mannlegra mistaka. Vígbúnaðarkapphlaupið hefur magnað hina raunverulegu hættu á tortímingu mannkynsins. Sífellt meira fjármagni er varið til að auka geryðingarsetuna á sama tíma og tugir milljóna barna deyja úr hungri og vesöld á hverju ári.

Það er nauðsynlegt að þingmenn beiti sér fyrir því, að þessi þróun verði stöðvuð. Ekkert er mikilvægara en baráttan fyrir varðveislu lífs á jörðinni og gegn dauða vegna hungurs eða tortímingar í kjölfar geryðingarstríðs. Þess vegna hafa þingmenn úr fjölmörgum þjóðlöndum tekið höndum saman. Þessi tillaga er liður í þeirri baráttu.

Tillaga sama efnis var flutt á síðasta þingi af Ólafi Ragnari Grímssyni, Guðmundi G. Þórarinssyni og Árna Gunnarssyni, en hlaut þá ekki afgreiðslu, enda starfstími þess þings óvenju stuttur.